

Värmdö Montessoristiftelse
Grantomta Montessoriskola
Viks skolväg 13
139 35 Värmdö

2005-08-25
1 (2)
Dnr 54-2004:2187

Genomförd inspektion av den fristående förskoleklassen och grundskolan Grantomta Montessoriskola i Värmdö

Bakgrund

Skolverket har till uppgift att utöva tillsyn över och granska kvaliteten i utbildningen vid fristående förskoleklasser och grundskolor. Inspektionen avser att kontrollera att de krav som ställs för godkännande och rätt till bidrag alljämt uppfylls av skolan. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas i det fortsatta kvalitetsarbetet förbättra kvaliteten inom dessa områden.

Skolverket har genomfört inspektion av utbildningen vid Grantomta Montessoriskola i Värmdö kommun.

Skolverkets bedömning och beslut med anledning av inspektionen

Skolverket bedömer att Grantomta Montessoriskola uppfyller kraven för godkännande och rätt till bidrag.

Inspektionen visar dock på vissa brister i verksamheten i förhållande till författningarna, kritikområden, vilket redovisas nedan.

Kritikområden

Av bilagda rapport framgår att det finns brister i verksamheten i förhållande till författningarna.

- Grantomta Montessoriskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller upprättande av kvalitetsredovisning (Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet (SFS 1997:702) 3§).

Uppföljning

Senast inom tre månader från beslutsdatum, dvs. den 25 november 2005 skall huvudmannen redovisa till Skolverket vilka åtgärder som vidtagits inom kritikområdet.

Skolverket

Beslut

2005-08-25

2 (2)

Dnr 54-2004:2187

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Elisabeth Ritchey
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Marie-Hélène Ahnborg och undervisningsrådet Claes-Göran Aggebo deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Värmdö kommun

Enligt fastställd sändlista

Utbildningsinspektion i Grantomta Montessoriskola, fristående förskoleklass och grundskola årskurs 1-5

UTBILDNINGENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstudier får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattan-

de bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Grantomta Montessoriskola	Antal elever
Förskoleklass	20
Grundskola	88

Utbildningen vid den fristående grundskolan Grantomta Montessoriskola omfattar idag förskoleklass och årskurserna 1-5. I anslutning till skolan finns fritidshem och förskola. Skolan startade sin verksamhet 1994 och arbetar utifrån montessoripedagogiken. Skolan uppgav i sin ansökan till Skolverket att de skall följa läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) och de nationellt fastställda kursplanerna för grundskolan.

Skolverket har vid två tidigare tillfällen gjort tillsyn av skolan. En första tillsyn genomfördes 1995 av Skolverket som den 4 december 1995 (dnr 95:0975) bedömde att skolan alltjämt uppfyllde kraven för godkännande. Skolan hade vid detta tillfälle 24 elever fördelade på årskurserna 1-3. År 2000 gjorde Skolverket ytterligare en tillsyn av skolan som även den resulterade i fortsatt godkännande och rätt till bidrag enligt beslut den 24 oktober 2000 (dnr 2000:2630). Skolan hade då 84 elever fördelade på årskurserna 1-5 och hade då även förskoleklass. Idag har skolan 108 elever inklusive förskoleklass på 20 elever. Den nu genomförda inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola.

Skolans är organiserad i två grupper F-1 med 18 respektive 19 elever i varje grupp, två grupper årskurs 2-3 med 20 respektive 17 elever i respektive grupp och en stor grupp med 34 elever i årskurs 4-5.

Skolans lokaler består dels av ett gammalt, stort, rött trähus i två våningsplan med förskola i bottenvåningen och skoladministration plus textilslöjdslokal på övervåningen, dels av en paviljongliknande enplansbyggnad med lokaler för var och en av de skolgrupper som nämns ovan samt för fritidshemsverksamheten. Dessutom finns ytterligare små stugliknande lokaler på samma tomt som skolan, även de avsedda för fritidshemsverksamheten. Skolan ligger på en stor, naturskön tomt med stort utrymme för barnen att vistas och leka på.

Genomförandet av inspektionen i den fristående skolan Grantomta Montessoriskola

Skolverket sände den 13 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i den fristående grundskolan Grantomta Montessoriskola har bestått av undervisningsrådet Lilian Berglund Wallin och experten Hans-Olov Hanselid. Besök i Grantomta Montessoriskola

genomfördes den 20 oktober 2004. I handläggningen av ärendet har även undervisningsrådet Elisabeth Ritchey deltagit.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Grantomta Montessoriskola, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Grantomta Montessoriskola genomfördes formella intervjuer med rektorn, elever i förskoleklass och samtliga årskurser. Intervjuer genomfördes även med lärare, föräldrar samt representanter för styrelsen i Grantomta Montessoristiftelse. Lektioner i alla årskurser besöktes.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

Alla elever som inspektörerna talade med i Grantomta Montessoriskola uttryckte att de trivdes och hade roligt i skolan. Observationerna av undervisningen bekräftar detta förhållande. Det rådde en positiv, lugn och vänlig stämning såväl på lektionerna som ute på skolgården mellan lärare - elever och elever emellan. Eleverna tyckte inte heller att det fanns något som de uppfattade som mobbning. Någon retas ibland och säger fula saker och när det händer säger eleverna till varandra och lärarna ingriper om de hör eller ser vad som händer. Eleverna gav uttryck för att det är självklart att tala med de vuxna på skolan om de får problem. Oftast tas problem upp i samlingar t.ex. i klassråden och reds ut där.

I skollagen framhålls bl.a. vikten av att verksamheten utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för

vår gemensamma miljö. Särskilt skall alla former av kränkande behandling motverkas. Inspektörerna fann att arbetet med värdegrundsfrågor och mot kränkande behandling givit resultat bland eleverna, som för sin ålder uttryckte hög medvetenhet i frågor om hur man behandlar varandra. Inspektörerna bedömer att trivseln och tryggheten är mycket stor i Grantomta Montessoriskola. Det förekommer inte kränkningar av allvarigare slag i skolan. Elever kan dock retas eller säga fula saker ibland men detta tas omhand av vuxna och barn tillsammans.

Eleverna uttryckte även att de kunde vara med och påverka i skolan, dels i sitt eget lärande: med vad de skall arbeta i sin planering, när de skall ta rast och äta, dels i klassråden och i elevrådet. De uppgav också att de blev lyssnade till när de deltog i olika samlingar. Alla får vara med och säga sitt. De sade att de bl.a. varit med och beslutat om ett pingisbord på skolgården och om att alla som vill måste få vara med och leka. Skolan har en viktig uppgift när det gäller att förmedla och hos eleverna förankra de grundläggande värden som vårt samhällsliv vilar på. De grundläggande demokratiska värderingarna skall inte bara förmedlas utan även bedrivs i demokratiska arbetsformer. Inspektörerna bedömer att eleverna i Grantomta Montessoriskola i hög utsträckning ger uttryck för att de kan ha inflytande och uttrycka sina åsikter och att de vuxna lyssnar till vad de har att säga.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna resultaten av arbetet med normer och värden som mycket goda i Grantomta Montessoriskola. Eleverna är trygga, trivs och har stort inflytande på såväl sina studier som övrigt på skolan. De går enligt deras egen och föräldrarnas utsagor med glädje till skolan.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

I Grantomta Montessoriskola lär sig eleverna tidigt att tillsammans med lärarna planera sina studier. Ju äldre de blir desto självständigare blir de att följa och ta ansvar för sina planeringar. Det finns väl utarbetade rutiner för detta. Lärarna har gjort en konkret målbeskrivning inom varje kurs i form av en sol. Eleverna skolas tidigt in i att avläsa vad de skall kunna utifrån ”solen”, en montessorivariant av konkretiserade kursplanemål i olika ämnen. Avslutade och uppnådda mål inom ett område fylls i med färg av eleverna så att de själva tydligt kan se vad de har kvar att arbeta med. Eleverna lär sig således att arbeta självständigt med mål och planering samt med utvärdering.

Enligt läroplanen skall de vuxna i skolan utgå ifrån att eleverna vill och kan ta ansvar för sin inläring och sitt arbete i skolan och att detta ansvar skall öka med stigande ålder. Inspektörernas bedömning är att eleverna i Grantomta

skola i mycket hög utsträckning kan påverka sitt lärande, lär sig att ta ansvar för sina studier, planerar och utvärderar.

Det är viktigt att skolan strävar efter att varje elev utvecklar nyfikenhet och lust att lära och utvecklar tillit till sin egen förmåga. Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter att utvecklas på detta sätt i Grantomta Montessoriskola är mycket goda. Inspektörerna bedömer även att skolan på ett mycket bra sätt tar ansvar för att eleverna så småningom skall uppnå de mål inom olika kunskapsområden som beskrivs i läroplanen, t.ex. att behärska det svenska språket, kunna lyssna och läsa aktivt och uttrycka idéer och tankar i tal och skrift, behärska grundläggande matematiskt tänkande för tillämpning i vardagslivet m.m. Eleverna i Grantomta Montessoriskola visar intresse för sina studier och lust att lära.

Grantomta Montessoriskola låter eleverna i årskurs 5 genomföra de nationella proven i svenska, matematik och engelska. Läsåret 2003/04 nådde samtliga elever målen i dessa ämnesprov, vilket inspektörerna bedömer som ett mycket gott resultat.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna kunskapsresultaten i Grantomta Montessoriskola som mycket goda. Eleverna är intresserade av sina studier och visar lust att lära.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö - fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

För Grantomta Montessoriskola finns något som kallas Grantomtans vänskapsplan. Den innehåller dels skolans riktlinjer för vilka normer och värderingar som gäller på skolan och hur man gör när någon bryter mot dessa, dels vilka former som finns för elevernas inflytande och delaktighet. Det finns två absoluta förbud på skolan: 1. Att skada någon eller något. 2. Att använda svordomar eller andra fula tillmälen. Vänskapsplanen gäller elever emellan och mellan vuxen - elev. Grantomta Montessoriskola arbetar enligt Friends (en organisation som arbetar både förebyggande och med metoder för att ta itu med mobbning) när det gäller kränkande behandling av olika slag. Varje klass utser två representanter som träffas en gång per månad tillsammans med två lärare för att diskutera vad som händer på skolan och om något händer försöker de hitta lösningar. Dessa samtal kallas konfidentiella samtal. Två lärare har gått Charlieutbildning, ett projekt som lär ut metoder för att bl.a. lära barn problemlösning och hantering av starka känslor, att bli en bra kompis m.m. Materialet och metoderna används på skolan från förskoleklass till årskurs 5 och man arbetar ut-

ifrån detta en gång i veckan. Skolan har även något som kallas ”tjej- och killgrupper” för att diskutera språkbruk, sex och andra värdegrundsfrågor.

Eleverna i årskurs 3-5 skriver varje vecka personliga reflektioner i en loggbok där det kan handla om både det som känns svårt och det som känns bra. Böckerna läses bara av lärarna och alla elever får alltid skriftliga svar och vid behov personliga samtal. Vid allvarigare händelser på skolan upprättas en handlingsplan tillsammans med föräldrarna där ansvariga utses i personalen för att den följs upp.

Enligt skollag och läroplan har skolan och framförallt rektorn ett ansvar att se till att arbete bedrivs i förebyggande syfte vad gäller kränkningar och trakasserier och att skolan har rutiner för vad som görs och av vem när något händer. Inspektörerna bedömer att Grantomta Montessoriskolas arbete i förebyggande syfte och skolans rutiner för vad skolan skall vidta för åtgärder vid eventuella trakasserier är mycket bra.

Formerna för elevinflytande på skolan är av flera slag. Klassråd hålls en gång i veckan i alla klasser och elevråd en gång i månaden. Skolan har en plan för hur alla elever någon gång skall få bli delaktiga i elevrådsmötena för att pröva på hur det fungerar. Ordförande och sekreterare i elevrådet utses alltid bland eleverna i årskurs 5. En lärare biträder alltid vid mötena. Det finns en pärm med instruktioner för hur ett möte hålls. Vid inspektörernas intervju med eleverna framkom hos dem en hög medvetenhet om betydelsen av klassråd och elevråd.

Enligt skollag och läroplan är det av största vikt att eleverna får kunskaper och färdigheter som de behöver för att kunna bli aktiva samhällsmedborgare. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande skall anpassas efter ålder och mognad. Inspektörernas bedömning är att eleverna i Grantomta Montessoriskola skola har mycket stora möjligheter till inflytande och att deras synpunkter tas på allvar.

Formerna för samarbete mellan skola och hem är naturliga och smidiga i Grantomta Montessoriskola eftersom föräldrarna i hög utsträckning är representerade i skolans styrelse. De intervjuade föräldrarna kände stor delaktighet i skolans verksamhet och var mycket nöjda med den information de får från skolan avseende barnens kunskapsutveckling och totala skolsituation, bl.a. genom de utvecklingssamtal som regelbundet hålls varje termin.

I läroplanen framkommer vikten av att skolan samarbetar med vårdnadshavarna kring elevernas skolgång och ger information om barnens kunskapsutveckling och totala studiesituation. Inspektörerna bedömer att informationen från skolans sida till elevernas vårdnadshavare i alla avseenden är mycket god.

Skolan anordnar skolhälsovård med de obligatoriska hälsoundersökningar som eleverna har rätt till enligt skollagen genom att köpa skolläkar- och skolskötersketjänster av personer anställda på Astrid Lindgrens barnsjukhus.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna skolans arbete mot kränkningar av olika slag, såväl det förebyggande arbetet som rutinerna vid eventuella kränkningar som mycket goda. Inspektörerna bedömer elevernas möjligheter att utöva inflytande på sin skolsituation som mycket goda, så även vårdnadshavarnas tillgång till information om elevernas kunskapsutveckling och studiesituation.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Skolan har startats av en Montessoristiftelse och strävar efter att arbeta i enlighet med montessoripedagogiken fullt ut. Eleverna i förskoleklass deltar tillsammans med eleverna i årskurs 1 fyra dagar i veckan. En dag i veckan har förskoleklassbarnen respektive eleverna i årskurs 1 separat tid. Klasserna med förskoleklassbarn och årskurs 1-elever har flexibel start på morgonen mellan kl. 8.00 och 8.15. Syftet är att personalen skall få möjlighet att uppmärksamma varje barn. Det råder en lugn och harmonisk stämning och varje barn tas i hand och läraren frågar hur de mår och vad de vill börja arbeta med. Det finns tillgång till en stor mängd material att arbeta med, såväl laborativt material som i bokform. Materialet står prydligt i olika hyllor med rubriker och eleverna verkar veta var allt finns som de behöver. F-1 har lådor med arbetsmaterial i matematik, ABC- material och skrivböcker. Det är ordning och reda överallt och eleverna arbetar flitigt och i låg samtalston. Under ett lektionsbesök arbetar små elevgrupper på en matta med ett laborativt material i matematik. De ger sig i kast med uppgiften med liv och lust och med stort allvar. När de vill läraren något lägger de en hand på lärarens axel utan att säga något och läraren visar att hon noterat påkallelsen. Den här metoden används i hela skolan för att påkalla uppmärksamhet och för att motverka att eleverna för att få uppmärksamhet, avbryter samtal eller överröstar varandra.

Klasserna årskurs 2-3 börjar kl.8.00 varje dag med tyst läsning utom varannan tisdag då de har slöjd. Skolan satsar mycket på läsning av litteratur i alla årskurser. Eleverna har fått välja en egen bok och alla sitter på olika håll i klassrummet och läser intresserat, även läraren. Under alla de lektioner som besöktes framgick att eleverna får lära på många olika sätt, att de framförallt lär sig att arbeta självständigt men även i grupp och inte är rädda för att fråga om de inte förstår samt att de tidigt lär sig använda hjälpmedel av olika slag inklusive datorn. Det finns inte någon datasal utan datorerna är utplacerade i klassrummen. Inför nya kunskapsområden samlar läraren elevgruppen och går igenom det nya området. Alla får chans att ställa frågor och sedan får eleverna veta vad de skall arbeta med för att pröva på det nya.

I klassrummen för årskurs 2-3 och årskurs 4-5 finns veckans ”kluring” uppsatt, t.ex. någon form av matematiskt problem utan siffror där eleverna får resonera sig fram till en lösning. Eleverna i årskurs 4-5 hade även ett tema utifrån vilket de fick välja om de ville arbeta med en författare, konstnär eller kompositör. Detta uppskattades mycket av eleverna. Eleverna turas om att ha s.k. värdsysslor t.ex. att dela ut böcker, vattna blommor m.m. Överallt råder lugn och ro. Någon elev tar fram sitt medhavda smörgåspaket och sätter sig och äter i ett

hörn. Montessoripedagogiken går ut på att eleverna arbetar och tar rast när de vill det och i det ingår även att äta mellanmål. Eftersom skolan inte har en egen gymnastiksal utan går till Viks skola i närheten för att ha organiserad idrott och hälsa, har skolan s.k. aktivitetskort som eleverna följer. På de korten står det vilken fysisk aktivitet de skall företa sig när de går ut på tiominutersrasten t.ex. hoppa x antal gånger eller springa runt skolgården x antal varv. Som tidigare framkommit under avsnitt 2, känner eleverna väl till målen i sina olika ämnen (Solarna) och lär sig att planera och utvärdera sin undervisning. I lokalerna för gruppen årskurs 4-5 finns de mål i olika ämnen som skall uppnås snyggt textade och uppsatta runt om på olika ställen. Eleverna i årskurs 4-5 har planering av undervisning i början av varje vecka och utvärdering varje fredag.

Skolan genomför utvecklingssamtal minst en gång per termin med elev och vårdnadshavare. Inför utvecklingssamtalen får eleven fylla i en blankett som är relevant för den årskurs eleven går. Blankettens innehåll blir när den fylls i, elevens egen utvärdering av sitt lärande. Från skolans sida har man en gemensam terminologi vid bedömningar av elevernas kunskapsutveckling vid utvecklingssamtalen dels för de elever som går i förskoleklass – årskurs 2, dels för de som går årskurs 3-5.

Eleverna gör kontinuerligt besök i bibliotek utanför skolan och gör även studiebesök av olika slag. Vid inspektörernas besök på skolan var årskurs 5-eleverna på teater.

Vid inspektörernas intervjuer med eleverna framkom att det som uppskattades mest på skolan var lärarna, skolarbetet, klassrummen och skolgården. På frågan om det var något som de inte var nöjda med så var det att de inte fick skolskjuts, att de var tvungna att gå till Viks skola för att äta skollunch och ha idrott och hälsa samt trösklöjd. Det senare missgynnade även montessoripedagogiken enligt lärarna, eftersom verksamheten måste anpassas till Viks skolas verksamhet.

Elever i behov av stöd får det. Skolan använder sig bl.a. av LUS (Läs- och skrivutvecklingsschema) för att diagnostisera läs- och skrivförmåga i alla åldersgrupper i alla klasser. Erfarenhetsutbyte och uppföljning planeras tillsammans med den närliggande kommunala skolan. Vid behov köper skolan utredningar av elever t.ex. dyslexiutredningar av Stockholms kommun. I Värmdö kommun tar det för lång tid att få till stånd en utredning enligt rektorn. I Grantomta Montessoriskola finns flera elever med läs- och skrivsvårigheter. Alla får stöd i den grupp de befinner sig och åtgärdsprogram är upprättade tillsammans med eleverna och föräldrarna.

Enligt läroplanen har alla elever som har svårigheter med att uppnå målen rätt till stödundervisning och särskilt stöd skall ges till elever med behov av specialpedagogiska insatser. De elever som har behov av specialpedagogiska insatser skall ges detta helst inom gruppen. Inspektörerna bedömer att elever i behov av stöd, får det stöd de behöver i Grantomta Montessoriskola

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska undervisningen och verksamheten i Grantomta Montessoriskola har mycket god kvalitet. Eleverna är mycket intresserade av sina studier och visar lust att lära. De lär

sig att arbeta utifrån målen och har möjlighet att lära på olika sätt. De elever som har svårigheter med att uppnå målen får adekvat stöd.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Grantomta Montessoriskola är en fristående grundskola, vars huvudman är Värmdö Montessoristiftelse. Stiftelsen, med säte i Värmdö kommun, har till ändamål att främja barns utveckling genom montessoripedagogiken. Skolan har en rektor som är verksamhetsansvarig för förskolan och skolan. Rektorn är utbildad förskollärare med 40 poängs ledarskapsutbildning. Hon har många års erfarenhet av pedagogisk verksamhet. Rektorn fattar alla beslut som rör den dagliga verksamheten och som rör all personal på delegation av styrelsen och har ansvar för att hålla budget. Rektorn ingår i styrelsen för skolan tillsammans med föräldrar. Det råder ett gott och respektfullt samarbete mellan rektorn och styrelse enligt både rektorn själv och de styrelserepresentanter som inspektörerna talade med.

Rektorn styr skolan dels genom personalkonferenserna som hålls för skola/fritidshem tre gånger per termin, dels varje dag genom den nära kontakt som finns mellan rektorn och personal/elever på skolan. Eftersom skolan är liten och alla känner varandra är det nära till besluten. Rektorn uppfattas av personalen som den pedagogiska ledaren som driver verksamheten framåt och anses vara väl förtrogen med verksamhetens alla delar. Styrelsen fattar beslut i större frågor exempelvis lokalfrågor, avgifterna på fritidshemmet och förskolan samt upprättar budget för skolan. Rektorn leder även elevvårdskonferensen som hålls varje onsdag. På elevvårdskonferenserna förs protokoll och upprättas bl.a. åtgärdsprogram för de elever som är i behov av stöd.

På skolan pågår en rad utvecklingsarbeten, bland annat för att med hjälp av läsutvecklingsschema, LUS, bedöma elevernas läsutveckling och att dokumentera elevernas kunskapsutveckling med hjälp av portfolio. Skolans kvalitetsarbete utgår bland annat från olika utvärderingar av verksamheten, dels löpande under läsåret, dels vid terminsstarten och terminsslutet. Utvärderingarna utgår delvis från skolans uppställda mål och som underlag vid utvärderingarna vägs elevers och föräldrars synpunkter in. Värmdö kommun har även genomfört en enkätundersökning på skolan som kan ses som en utvärdering av verksamheten men resultaten har inte kopplats till skolans egna uppställda mål.

Skolan har en kvalitetsredovisning daterad den 8 september 2004. Den innehåller en beskrivning av verksamheten och för verksamheten uppställda mål. Där-

emot saknas en bedömning och analys av uppnådda resultat samt förslag till förbättringar som är kopplade till en sådan analys. Vid intervjun med lärarna framkom ett önskemål om en mer strukturerad plan för utvärdering i förhållande till de uppställda målen. Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet skall fristående skolor årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning med en bedömning av i vilken mån målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan tänker vidta om målen inte uppnåtts. Inspektörerna bedömer att Grantomta Montessoriskolas kvalitetsredovisning inte uppfyller författningarnas krav och skall förbättras med avseende på analys och bedömning av uppnådda resultat samt förslag till förbättringar kopplade till resultaten.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att styrningen och ledningen av Grantomta Montessoriskola är av god kvalitet. Rektorn styr verksamheten och fungerar som pedagogisk ledare. Kvalitetsredovisningen av skolan skall dock förbättras för att motsvara kraven i förordningen.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Alla som vill kan söka till Grantomta Montessoriskola. Ansökan till förskolan sker i samplanering med Värmdö kommuns intagning. Intagningen till skolan sköts av skolan själv. Skolan är färdigutbyggd och har kö i alla aktuella åldersgrupper. Plats i kön styrs av datum för intresseanmälan. Skolan har syskonförtur. Förtur ges även för inflyttade skolbarn med montessorierfarenhet.

Enligt skollagen skall en fristående skola stå öppen för alla barn som enligt lagen har rätt till utbildning inom motsvarande skolform inom det offentliga skolväsendet med undantag för sådana barn vilkas mottagande skulle medföra betydande organisatoriska och ekonomiska svårigheter för skolan. Inspektörerna har funnit att Grantomta Montessoriskola är öppen för alla barn. Den förtur skolan tillämpar är tillåten.

Grantomta Montessoriskola erbjuder sina elever en undervisning med ett innehåll och en valfrihet som väl svarar mot innehållet och valmöjligheterna i det obligatoriska skolväsendet. Skolan saknar egen timplan men enligt rektor omfattar verksamheten alla grundskolans ämnen. Förskoleklassen omfattar minst 525 timmar. Inga av skolans elever är i behov av undervisning i modersmål eller svenska som andraspråk.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning och omsorg i Grantomta Montessoriskola är god.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Grantomta Montessoriskolas lärare har utbildning avsedd för den undervisning de bedriver. Flertalet har dessutom någon utbildning i montessoripedagogik, vilket skolan har som krav på sina anställda lärare. Lärarna anser att de kan påverka sin egen kompetensutveckling i hög utsträckning även om det inte finns någon långsiktig plan för detta. Såväl elever som föräldrar gav vid intervjuerna uttryck för att lärarna var omtyckta och mycket uppskattade som pedagoger.

Lokalerna som Grantomtans Montessoriskola bedriver verksamhet i hyrs av Värmdö kommun. Miljön såväl inomhus som utomhus är tilltalande och elevvänlig med utrymme för såväl stillhet som lek och rörelse. Läromedelstillgången i skolan är god och varierad. Lärarna anser sig kunna köpa in vad de behöver av läromedel.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna Grantomta Montessoriskolas resurser avseende lärare, lokaler och läromedel som goda. Lärarna har god utbildning och ger uttryck för stort engagemang och intresse vad gäller elevernas lärande. Skolan har läromedel av olika slag och väl fungerande och utrustade lokaler för den undervisning som bedrivs. De lokaler som saknas hyrs av annan skola.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Grantomta Montessoriskola övergripande är av mycket god kvalitet. Skolan arbetar på ett föredömligt sätt kontinuerligt med värdegrundsfrågor på olika områden och ger eleverna möjlighet till inflytande på såväl lärandet som skolsituationen i stort. Den pedagogiska verksamheten är varierad och individanpassad. Eleverna får pröva olika sätt att lära och lär sig reflektera över sitt lärande. Eleverna är intresserade och visar lust att lära. Kunskapsresultaten är också mycket goda. Eleverna får möjlighet att förstå och tillgodogöra sig målen för sitt lärande, de planerar och utvärderar i vilken utsträckning de når sina mål. Styrning och ledning bedöms som god. Rektorn är förtrogen med verksamheten, styr skolan och uppfattas som den pedagogiska ledaren som driver skolans utveckling framåt. Skolans tillgång till utbildning och omsorg bedöms även den som god. Eleverna får den utbildning de har rätt till och alla ges möjlighet att söka sig till skolan. På skolan finns välutbildade och engagerade lärare, goda och allsidiga läromedel och för ändamålet anpassade lokaler vilket gör att skolans resurser bedöms som goda.

Det finns dock sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Grantomta Montessoriskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller upprättande av kvalitetsredovisning (Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet (SFS 1997:702) 3§).

Datum	Ort
2005-08-25	Stockholm

Lilian Berglund Wallin

Hans-Olof Hanselid